

la o dată prea timpurie pentru situația noastră ⁶). În a doua jumătate a secolului al II-lea p. Chr., avem două momente de care ar putea fi legată prezența acestei monede la Troesmis, și anume campaniile partice din timpul lui Lucius Verus și Septimius Severus. Implicarea trupelor moesice în campania lui Lucius Verus este atestată în două documente epigrafice aflate chiar la Troesmis. Este vorba de inscripția de pe piatra tombală (datată între anii 162-167 p. Chr.) pusă de Iulius Dizzace fiului său Valerius Valens, *miles* în legiunea V Macedonica, căzut în campania din Parthia a lui Lucius Verus, care atestă revenirea celor două personaje la Troesmis, fostul oraș de garnizoană al legiunii lor ⁷. Se adaugă inscripția votivă (datată după 170 p. Chr.) pusă de Titus Valerius Marcianus, veteran al legiunii V Macedonica, revenit la Troesmis după participarea la aceeași expediție partică și la războiul cu marcomanii și cvazii ⁸.

Fig. 1. Monedă partică de la Volgasi IV descoperită la Iglîța, com. Turcoaia, jud. Tulcea.

Cu privire la campania partică a lui Septimius Severus, știm că în anul 197 p. Chr. cade Nisibe, iar la sfârșitul lui 198 sau începutul anului 199 p. Chr. este cucerită capitala partă, Ctesifon ⁹. Nu avem însă, cel puțin deocamdată, nici o informație care să ateste implicarea unor trupe prezente la Troesmis în această operațiune militară ¹⁰.

În concluzie, prezența la Troesmis a monedei emisă de Volgasi IV ar putea fi explicată prin aducerea ei de către unul dintre participanții la campaniile partice amintite.

NOTE

¹ Pentru descoperirile monetare de la Troesmis vezi E. Oberländer-Târnoveanu, *Peuce*, 8, 1977-1978, p. 248-288. Nici o altă monedă partică provenind din Dobrogea nu a mai fost semnalată.

² A.R. von Petrowicz, *Arsaciden-Münzen*, Viena, 1904, p. 164, nr. 45.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Emilia Doruțiu-Boilă, *Inscripțiile din Scythia Minor, V. Capidava-Troesmis-Noviodunum*, București, 1980, p. 195, nr. 159, care atestă ultima prezență certă a legiunii V Macedonica la Troesmis.

⁶ *Ibidem*, p. 192, nr. 158 (Lucius Licinius Clemens din Nicopolis-Iudeea), p. 208, nr. 174 (Caius Antistius Valens din Ancyra), p. 211, nr. 178 (Tiberius Claudius Priscus din Hemessa, Siria), p. 213, nr. 179, (Tiberius Claudius Ulpianus din Laodiceea Siriei), p. 227, nr. 196 (Valerius Furnius din Niceea).

⁷ *Ibidem*, p. 196, nr. 160.

⁸ *Ibidem*, p. 218, nr. 185.

⁹ RIC, IV, 1, p. 60.

¹⁰ După cum remarca A. Aricescu, *Armata în Dobrogea romană*, București, 1977, p. 99, „despre deplasările unităților militare în epoca Severilor știm destul de puține lucruri și nu avem nici o diplomă, ceea ce nu denotă o slăbire a activității militare”.

UNE MONNAIE PARTHE DÉCOUVERTE À IGLIȚA, COMM. DE TURCOAIA, DÉP. DE TULCEA

RÉSUMÉ

L'auteur présente une monnaie parthe d'argent découverte à Iglîța, comm. de Turcoaia, dép. de Tulcea, dans la proximité du camp romain de Troesmis. C'est une drachme émise à Ecbatane par l'Arsacide Volgasi IV (147-192 ap. J. Chr.). La présence de cette monnaie à Troesmis pourrait s'expliquer par la participation des unités militaires locales aux guerres parthiques de Lucius Verus ou de Septime Sévère.

EXPLICATION DE LA FIGURE

Fig. 1. Monnaie parthe de Volgasi IV découverte à Iglîța, comm. de Turcoaia, dép. de Tulcea.